

TAKTIČKA VENTILACIJA – PREDNOSTI I MANE

Tekst i foto: Boris Banjan

Već komplicirane situacije pretvorile su se u dramatične akcije spašavanja ugroženih stanara.

U nekoliko slučajeva „guranje„ vrućeg dima na gornje katove izazvalo je zadimljavanje stanova na kojima uspaničeni stanari nisu zatvorili vrata. To je moglo završiti prijenosom požara koji se ne može kontrolirati.

Na požaru koji nam se dogodio ovog ljeta u centru grada imali smo realizaciju plamenog udara kao posljedicu nedovoljne koordinacije između ekipe koja ventilira prostor, ekipe koja gasi požar i vatrogasaca koji otvaraju izlazne otvore. Temperatura u prostoriji narasla je na više

Prije šesnaest godina sreo sam se s prvim uređajem za nadtlučno ventiliranje. Radilo se o tlačnom ventilatoru na motorni pogon s američkog tržišta gdje je, navodno, napravio pravu revoluciju u taktici gašenja požara. Ventiliranjem prostora pomoću tog uređaja američki su vatrogasci dobivali određene prednosti:

1. U požarima su imali više čistog zraka za disanje
2. Spuštanjem temperature u prostoru požar su mogli bolje kontrolirati
3. Ugroženim stanarima dali su više šanse za preživljavanje, jer su onemogućili širenje opasnih plinova nastalih izgaranjem
4. Vatrogascima su pomogli u pretraživanju prostora u potrazi za ugroženim osobama
5. Smanjivali su mogućnost opekline

U moju vatrogasnu postrojbu stigla su dva takva uređaja 1997. godine (jedan s benzinskim motorom, a jedan na hidraulički pogon). Međutim, s uređajima su stigle upute o radu i održavanju, ali ne i savjeti o korištenju u požarima.

U to vrijeme, bez kvalitetne internetske podrške, a pogotovo uz veliki deficit praktične vježbe, uređaji su se vrlo rijetko koristili. Tek zadnjih nekoliko godina u postrojbu je stiglo još nekoliko tlačnih ventilatora i dimovuka, a sve zajedno pratili su stručni članci te ponegdje i međunarodni seminari s ovom tematikom.

Požar ovoga ljeta u centru Osijeka gotovo je doveo do fatalnih posljedica zbog krive uporabe taktičke ventilacije

I stvari su se pokrenule. Mogu reći da u JPVP Grada Osijeka gotovo da nema intervencije u kojima se neki od ovih uređaja ne koriste. Vatrogasci najčešće koriste kad su stvari pod kontrolom, vatra je svladana gotovo u cijelosti, a prostorije se ventiliraju kako bi svježiji zrak istjerao toplinu i dim. Ima i „hrabrih„ zapovjednika koji pokušavaju iskoristiti prednosti nadtlučne ili podtlučne ventilacije od samog početka gašenja. To su uglavnom ljudi koji su prošli određene obuke u radu s uređajima i imaju pozitivan stav prema uvođenju noviteta u svoj rad.

No, imali smo i nekoliko kompliciranih situacija koje su nastale ponajviše krivom uporabom taktičke ventilacije. U više slučajeva radilo se o ugrožavanju stanara vrućim i zagušljivim dimom koji je dobio na snazi kad smo postavljanjem i uključivanjem uređaja izazvali snažno pomicanjem zračnih masa te dim i vrući zrak pogurali prema fasadi objekta.

od 600 0 C što je u konačnici rezultiralo eksplozijom vrućeg dima koji je dobio kontakt sa svježim zrakom kroz prorezan otvor na drugoj strani prostorije. Samo nas je sreća spasila od težih posljedica.

Zbog toga je potrebno upozoriti vatrogasce:

1. Prisilna ventilacija prostora ima puno korisnih učinaka, ali nedovoljno promišljeno postavljene uređaje pretvorit će te prednosti u mane.
2. Ona se ne smije koristiti u slučajevima kad imate visoku temperaturu u prostoru koji je ispunjen dimom, a vi nemate kontrolu temperature pomoću raspršenog mlaza.
3. Izlazni otvori koje stvaraju ekipe zadužene za ventilaciju ne smiju

biti preveliki, jer ventilacija neće imati efekta, već suprotno tome može se rasplamsati vatra.

4. Premali izlazni otvori imat će za posljedicu vraćanje i kovitanje vrućeg dima.
5. Na izlaznom otvoru morate imati vatrogasce sa mlazom raspršene vode jer će oni spriječiti paljenje vrućeg dima u kontaktu sa zrakom.
6. Kod vertikalne ventilacije otvor treba praviti što bliže osi požara.
7. Bolje je raditi jedan veći otvor nego više manjih
8. Kod pravljenja otvora mora se voditi računa o stabilnosti podloge te o sigurnosti kretanja vatrogasaca.
9. Mora se, također, voditi računa o statici objekta.
10. Koordinacija mlazničara s prednje i zadnje strane objekta kao i ekipe koja ventilira prostor izuzetno je važna. Njen izostanak znatno povećava rizik od nastanka plamenog udara i drugih komplikacija poput stvaranja opeklina vatrom ili vodenom parom kao i gušenja i trovanja u požaru.
11. Ukoliko u prostoru koji je ispunjen vrućim dimom postoji upušteni strop, šuplji pregradni zidovi, porozne površine, voluminozni namje-

štaj ili slični predmeti u koje se može „sakriti,, veća količina vrućeg dima razmišljajte o mogućnosti eksplozivnog sagorijevanja tako „skriivenog,, vrućeg dima.

12. Ventilacijski odvodi znaju biti putevi natražnog paljenja vrućeg dima akumuliranog u prostoriji koja je gorila i ostala bez kisika. Uti-skivanje svježeg zraka u takav prostor može imati pogubne posljedice.
13. Otvaranje vrata u prostorijama mora biti pod nadzorom mlazničara. Ne smije se dogoditi da se vrata prostorije u kojoj je gorila ili gori vatra otvore, a da se prostor prije toga nije tretirao raspršenim vodenim mlazom.
14. Ventiliranje prostora podtlakom može pokrenuti vrući dim i vodenu paru preko vatrogasaca koji se nalaze unutar prostora što može ugroziti njihovu sigurnost.
15. Gomilanje opreme za ventiliranje na ulazu u požarni sektor može otežati rad svim ostalim ekipama i dodatno usložiti njihov položaj.

Dakle, iz ovog što sam nabrojao možemo zaključiti da je ventiliranje prostora vrlo kompliciran i zahtjevan dio vatrogasne akcije. Ni jedno postavljanje uređaja ne smije se dogoditi bez temeljitog promišljanja o prednostima i nedostacima ovakvog rada.

Da bi se sa sigurnošću mogle koristiti prednosti koje donosi ventilacija mora se puno vježbati. Za dobru vježbu potrebno je osmisliti prostor. Nakon toga netko bi morao napisati i smjernice kojih bi se vatrogasci trebali pridržavati prilikom korištenja ventilacije u taktici gašenja požara.

EKSPLOZIJA PLINA U OBITELJSKOJ KUĆI U DUNJKOVCU

BRZA INTERVENCIJA

U noći 9. studenog u 3.20 Javna vatrogasna postrojba Čakovec zaprimila je dojavu o eksploziji plina u kući na adresi Dunjkovec, ulica Zrinskih 4. Izašli su s navalnim i tehničkim vozilom i pet vatrogasaca, dolaskom na mjesto događaja utvrdili su da se u razrušenoj kući nalazi priklještena muška osoba.

Nakon zatvaranja plina i provjere koncentracije pristupili su osvjetljavanju područja i spašavanju. Koristeći podupirače, motornu pilu, kutnu brusilicu, podizače i puno fizičke snage uspjeli su se probiti do unesrećenog kojeg je nakon toga predan čakovečkoj Hitnoj medicinskoj pomoći.

Tekst i foto: M. Grubić